



BOLALAR MUSIQA VA SAN'AT MAKTABI O'QUVCHILARINI SKRIPKA CHOLG'USIDA IJROCHILIK TEXNIKASINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA PEDAGOGIK TAJRIBA-SINOV ISHLARI

Каримова Лолахон Аскаржон кизи

Наманган Давлат Педагогика Институтини мусиқа таълими ва санъат
йўналиши 2 курс магистранти

Annotatsiya. Ushbu maqolada bolalar musiqa va san'at maktabi o'quvchilari o'rtasida skripkada ijro etish texnikasini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik eksperimental sinov natijalari keltirilgan. Strukturaviy yondashuv orqali turli usullar qo'llanildi va ushbu usullarning samaradorligini tushunish uchun natijalar tahlil qilindi. Tadqiqot yosh o'quvchilarda skripka ijro mahoratini oshirishning pedagogik strategiyalari haqida qimmatli tushunchalarni beradi.

Kalit So'zlar: Skripka, ijro texnikasi, pedagogika, tajriba sinovi, musiqa ta'limi, bolalar, san'at, mahoratni rivojlantirish.

Skripkada ijro etish texnikasini o'zlashtirish musiqiy ta'limning asosidir, ayniqsa bolalar musiqa va san'at maktabidagi yosh o'quvchilar orasida. Ushbu maqola musiqiy ta'limning samarali amaliyotini kengroq tushunishga hissa qo'shishni maqsad qilib, ushbu texnikani takomillashtirishda pedagogik usullarning samaradorligini o'rganadi.

Oldingi tadqiqotlar skripka ijrochiligini rivojlantirishda erta ta'sir qilish va tuzilgan mashg'ulotlarning muhimligini ta'kidlaydi. Tadqiqotlar turli xil pedagogik yondashuvlarni, shu jumladan an'anaviy usullarni o'rganib chiqdi, Suzuki usuli va zamonaviy texnikalar. Biroq, bolalar musiqa va san'at maktabidagi yosh o'quvchilar kontekstida ushbu usullarning samaradorligini tushunishda bo'shliqlar mavjud.

Eksperimental sinovda bolalar musiqa va san'at maktabida skripka darslariga yozilgan talabalar namunasi ishtirok etdi. Tadqiqotda talabalar va o'qituvchilarning ishlash ko'nikmalarini miqdoriy baholash va sifatli mulohazalarini birlashtirgan aralash usulli yondashuv qo'llanildi. Pedagogik aralashuvlarga individual o'qitish, ansambl amaliyoti, texnik mashqlar va ijro ustaxonalari kiradi.

Bu ajoyib loyihaga o'xshaydi! Yosh talabalarda skripkada ijro etish texnikasini ishlab chiqish puxta rejalashtirish va bajarishni talab qiladi. Pedagogik tajriba-sinov ishingiz uchun ko'rib chiqishingiz mumkin bo'lgan umumiy tasavvur:





ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

- Ob'ektiv ta'rif: o'quvchilarda rivojlantirmoqchi bo'lgan aniq ishlash texnikasini aniq belgilang. Bunga intonatsiya, kamonni boshqarish, holat, vibrato, dinamika va ifoda kabi jihatlar kirishi mumkin.

Bu yerda ko'pincha talabalarda rivojlanish uchun mo'ljallangan maxsus ishlash texnikasining taqsimoti:

Intonatsiya:

- Turli xil tarozilar, intervallar va musiqiy parchalar bo'yicha balandlik aniqligi aniqligi.

- Turli xil tugmachalar va tonalliklarga ko'ra balandlikni sozlash va saqlash qobiliyati.

Kamonni Boshqarish:

- Kamonning tezligi, bosimi va iplarga joylashishi ustidan mahorat.

- Silliq legatodan tiniq stakkatogacha kerakli ohang sifatlarini ishlab chiqarishda izchillik.

Holat:

- Optimal asbob bilan ishlash va texnikani qo'llab-quvvatlash uchun muvozanatli va ergonomik pozitsiyani yoki o'tirish holatini o'rnatish.

- Kengaytirilgan mashg'ulotlar yoki mashg'ulotlar paytida zo'riqish yoki shikastlanishning oldini olish uchun tanani tekislash to'g'risida xabardorlik.

Dinamikasi:

- Pianissimodan fortissimogacha bo'lgan tovush hajmi va intensivligini o'zgartirish mahorati.

- Musiqiy skordagi dinamik belgilarni tushunish va ularni ijroda talqin qilish.

Ifoda:

- Bastakorning niyatlarini etkazish va hissiy chuqurlikni etkazish uchun artikulyatsiya, iboralar va vaqt kabi musiqiy nuanslarni talqin qilish.

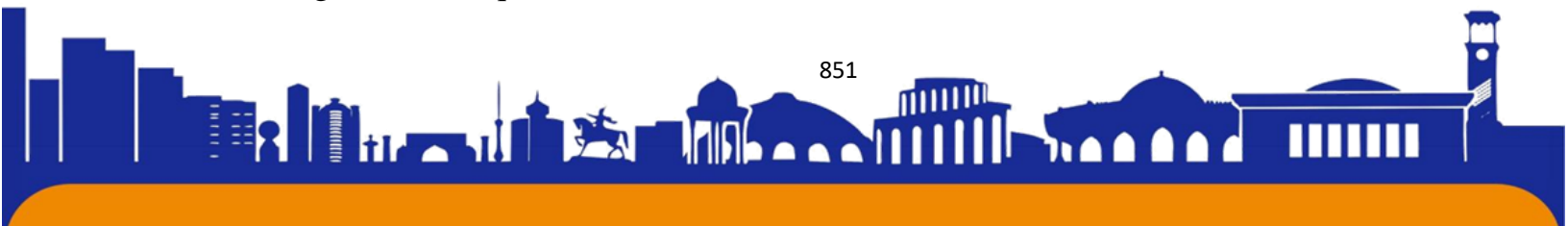
- Musiqiy uslub va kontekstga sodiq qolgan holda shaxsiy badiiy talqinni o'rganish.

Artikulyatsiya:

- Turli bowing texnikasi () masalan, legato, détaché, spiccato, martelé va aniq uchun ularning qo'llash mahoratini ravshanlik va aniqlik bilan o'ylatish.

- Musiqiy xarakter va uslubni etkazish uchun artikulyatsiya belgilariga (masalan, stakkato nuqtalari, xiraliklar, aksanlar) va ularning bajarilishiga e'tibor.

Ohang Ishlab Chiqarish:





ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

- To'g'ri ta'zim qilish texnikasi, barmoqlarni joylashtirish va asboblarni boshqarish orqali boy, rezonansli ohang sifatini etishtirish.

- Istalgan tonal ranglar va to'qimalarga erishish uchun turli kamon tezligi, bosim va aloqa nuqtalari bilan tajriba o'tkazish.

Ritm va vaqt:

- Ritmik aniqlik, bo'linish va sinxronlash mashqlari orqali puls va ritmning mustahkam tuyg'usini rivojlantirish.

- Ansambl o'ynash va yakkaxon ijro etishda barqaror temp va ritmik izchillikni saqlash qobiliyati.

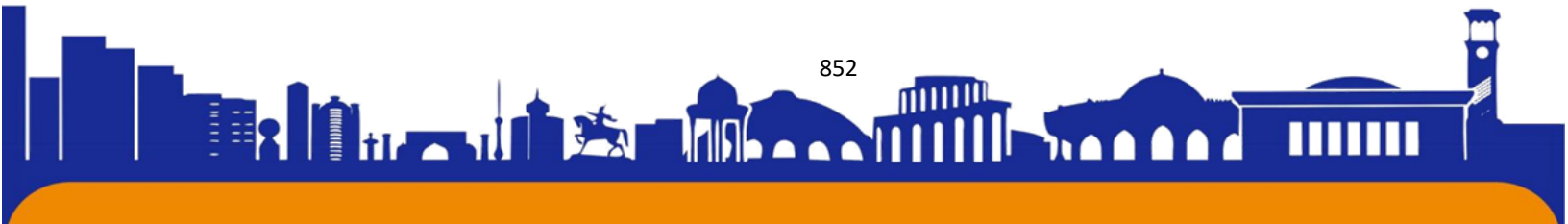
Tinglash Qobiliyatlari:

- Ansambl kontekstida intonatsiyani, aralashmani va muvozanatni sozlash uchun o'zini va boshqalarni faol tinglash.

- Ilhom, ma'lumotnoma va musiqiy tushuncha uchun yozuvlar va jonli ijrolarni tanqidiy tinglash.

Ushbu o'ziga xos ijro texnikasiga e'tibor qaratib, talabalar asta-sekin musiqachi sifatida o'z mahoratlarini va ekspressivligini takomillashtirishlari mumkin, natijada ularning asboblarini chalishda zavqlanishlari va bajarilishini oshiradilar.

- Dastlabki baholash: har bir talabaning aniqlangan ishlash texnikasi bo'yicha hozirgi darajasini baholang. Bu ularning kuchli va zaif tomonlarini o'lchash uchun tarozi, etyud va qisqa qismlarni o'ynashni o'z ichiga olishi mumkin.
- Eksperimental dizayn: aniqlangan maydonlarni yaxshilash uchun mo'ljallangan bir qator mashqlar, mashqlar va qismlarni loyihalash. Ushbu mashg'ulotlar yoshga mos va bolalar uchun qiziqarli bo'lishiga ishonch hosil qiling.
- Amalga oshirish: talabalar sizning rahbarligingiz ostida tayinlangan mashqlar va qismlar ustida ishlaydigan muntazam mashg'ulotlarni o'tkazing. Ularning o'ziga xos muammolarini hal qilish uchun individual teskari aloqa va qo'llab-quvvatlash.
- Ma'lumot to'plash: har bir o'quvchining tajriba davridagi yutuqlari haqida batafsil ma'lumot berib boring. Bunga ularning chiqishlari yozuvlari, yozma baholari va kuzatuv yozuvlari kirishi mumkin.





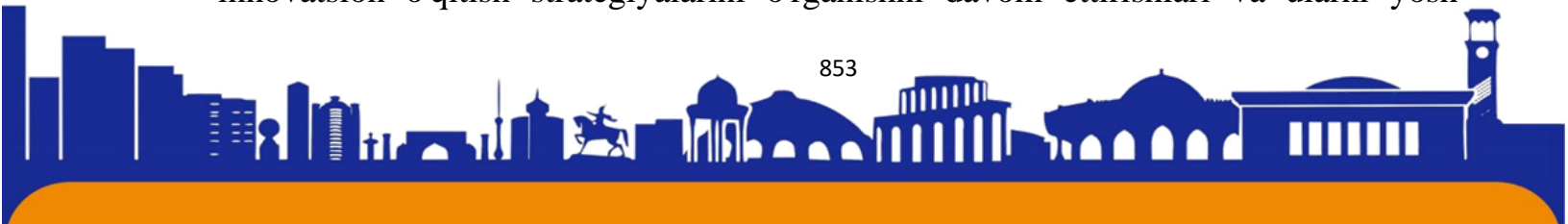
- Tahlil: o'quvchilarning rivojlanish tendensiyalari va qonuniyatlarini aniqlash uchun to'plangan ma'lumotlarni tahlil qiling. Eksperimental aralashuvlarning samaradorligini aniqlash uchun ularning rivojlanishini dastlabki dastlabki baholash bilan taqqoslang.
- Tuzatishlar: tahlil asosida o'quvchilarning o'quv maqsadlarini yaxshiroq qo'llab-quvvatlash uchun kerak bo'lganda o'qitish usullari, mashqlari yoki repertuariga tuzatishlar kiring.
- Baholash: tajriba davri yakunida aralashuvning o'quvchilarning ishlash texnikasiga umumiy ta'sirini baholang. Yaxshilash stavkalari, izchillik va ko'nikmalarni saqlash kabi omillarni ko'rib chiqing.
- Hujjatlar va hisobot: eksperimental jarayon, topilmalar va kelajakdagi o'qitish strategiyalari bo'yicha tavsiyalarni umumlashtirgan batafsil hisobot yozing. Musiqiy ta'limda jamoaviy bilimlarga hissa qo'shish uchun o'z fikrlaringizni hamkasblaringiz va keng ta'lim jamoatchiligi bilan baham ko'ring.
- Ko'zgu va kelajakdagi yo'nalishlar: tajriba-sinov ishlarini olib borayotgan tajribangiz haqida mulohaza yuriting va u kelajakdagi o'qitish amaliyotingizni qanday xabardor qilishi mumkinligini ko'rib chiqing. Skripka talabalarida ijro texnikasini rivojlantirishni davom ettirish uchun keyingi tadqiqotlar yoki tajribalar uchun joylarni aniqlang.

Ushbu tuzilgan yondashuvga rioya qilgan holda siz yosh o'quvchilarda skripkada ijro etish texnikasini ishlab chiqish uchun pedagogik usullarni muntazam ravishda o'rganishingiz va samaradorligini oshirishingiz mumkin.

Topilmalar yosh skripkachilar orasida mahoratni rivojlantirishda moslashtirilgan pedagogik yondashuvlarning muhimligini ta'kidlaydi. Shaxsiy o'qitish maqsadli takomillashtirish sohalariga imkon beradi, ansambl amaliyoti esa musiqiy ijro uchun zarur bo'lgan hamkorlik qobiliyatlarini rivojlantiradi. Texnik mashqlar va ijro ustaxonalarini birlashtirish talabalarning umumiy malakasi va musiqiylikini oshiradi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, bolalar musiqa va san'at maktabida o'tkazilgan pedagogik eksperimental sinov skripkada ijro etish texnikasini ishlab chiqishda tuzilgan aralashuvlarning samaradorligini namoyish etadi. Oldinga qarab, o'qituvchilar innovatsion o'qitish strategiyalarini o'rganishni davom ettirishlari va ularni yosh





o'quvchilarning noyob ehtiyojlariga moslashtirishlari kerak. Uzoq muddatli natijalarni baholash va musiqa ta'limidagi pedagogik amaliyotni takomillashtirish uchun keyingi tadqiqotlar kafolatlanadi.

Ushbu maqola musiqa o'qituvchilari uchun qimmatli manba bo'lib xizmat qiladi va bolalar o'rtasida skripka ijro mahoratini oshirishning samarali yondashuvlari haqida tushuncha beradi. Shaxsiy o'qitish, ansambl hamkorligi va yaxlit mahoratni rivojlantirishga ustuvor ahamiyat berish orqali o'qituvchilar yosh o'quvchilarning musiqiy iste'dodlarini tarbiyalashlari va musiqaga umrbod minnatdorchilik bildirishlari mumkin.

Adabiyotlar.

1. Безбородова Л.А. Теория и методика музыкального образования: учебное пособие / Л.А. Безбородова. – М.: Флинта, 2018. 240 с.
2. Берио Ш. Школа для скрипки. В 2-х частях: учебное пособие. The School of Violin Playing. In Two Parts / С.М. Малахов. – М.: Планета музыки, 2020. 336 с.
3. Джеминиани Ф. Искусство игры на скрипке. Трактат о хорошем вкусе: учебное пособие / М.А. Куперман. – М.: Планета музыки, 2021. 108 с.
4. Мазас Ж.-Ф. Школа для скрипки: учебное пособие / И.В. Гржимали – М.: Планета музыки, 2021. 104 с.
5. Погожева Т.В. Вопросы методики обучения игре на скрипке: учебно-методическое пособие / Т.В. Погожева. – М.: Планета музыки, 2020. 152 с.
6. Роде П., Крейцер Р., Бальо П. Скрипичный самоучитель, или Полная теоретическая и практическая школа для скрипки: учебное пособие / М.А. Куперман – М.: Планета музыки, 2021. 88 с.
7. Светланова В.И. Телесноориентированные методики развития личности и их практическое значение в обучении игре на скрипке // Искусство и образование. 2016. № 6. С. 86-95.
8. Скрипник В.И. Проблемы игровой позиции скрипача: психофизиологический подход // Искусство и образование. 2016. № 3. С. 66

